

<https://doi.org/10.31516/2410-5333.064.11>¹

УДК 004.738.5

О. В. Марковець

доцент, к.т.н., завідувач кафедри соціальних комунікацій та інформаційної діяльності, Національний університет «Львівська політехніка», м. Львів, Україна
oleksandr.v.markovets@lpnu.ua
<https://orcid.org/0000-0001-8737-5929>

У. Р. Ковальчук

магістр спеціальності «Інформаційна, бібліотечна та архівна справа», Національний університет «Львівська політехніка», м. Львів, Україна
uliana.kovalchuk.mdkib.2021@lpnu.ua
<https://orcid.org/0000-0003-3894-6830>

Р. Б. Кравець

доцент, к.т.н., доцент кафедри соціальних комунікацій та інформаційної діяльності, Національний університет «Львівська політехніка», м. Львів, Україна
ruslan.b.kravets@lpnu.ua
<https://orcid.org/0000-0003-2837-9190>

ІНФОРМАЦІЙНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ТЬЮТОРА В ЗАКЛАДАХ ВИЩОЇ ОСВІТИ

Розглянуто інформаційне забезпечення тьютора для сприяння адаптації студентів у закладах вищої освіти (ЗВО). Означено основні засади тьюторства, зокрема акцентовано, що воно є сучасним освітнім трендом, який активно починає впроваджуватися у ЗВО України. Його основна мета спрямована на вдосконалення студента, розвиток його практичних навичок та вмінь, виховання самостійності студента. Акцентовано, що тьютор повинен бути наставником та другом для свого підопічного, допомагати студентові знайти своє призначення, супроводжувати його від початку вступу й до закінчення навчання в університеті. Подано інформаційну модель, функціональну модель, що демонструє, як організована робота тьютора та напрями його роботи, організацію системи тьюторства, яка спрямовується для формування рекомендацій для студентів у навчальній, науковій, творчій та громадській діяльності. Означено, що інформаційне забезпечення тьютора вкрай необхідне для його ефективної та успішної роботи.

Ключові слова: *тьюторство, тьютор, адаптація студентів, інформаційний ресурс, інформаційний онлайн-асистент.*

O. Markovets

Candidate of Technical Sciences, Associate Professor, Head of the Department of Social Communications and Information Activities, Lviv Polytechnic National University, Lviv, Ukraine

U. Kovalchuk

Master's degree in Social Communications and Information Activities, Lviv Polytechnic National University, Lviv, Ukraine

R. Kravets

Candidate of Technical Sciences, Associate Professor, Department of Social Communications and Information Activities, Lviv Polytechnic National University

¹ This work is licensed under a Creative Commons Attribution-NonCommercial-ShareAlike 4.0 International License.

INFORMATION SUPPORT FOR TUTORS IN HIGHER EDUCATION INSTITUTIONS

The relevance. Today, the influence of the tutor on the formation of consciousness and the success of students' studies plays an important role. A tutor in his professional activity is one of the closest advisers, sometimes even a friend and assistant of a student, such a person helps the student to overcome problems and difficulties. It is the ability of the tutor's individual approach that makes it possible to prevent problems that may arise for the student. However, the tutor does not always have enough information support for high-quality and efficient performance of his work. Therefore, the use of modern computer technologies in the tutor's work is quite relevant and necessary.

The purpose of the paper is to create information support for improving the tutor's work.

The methodology consists in developing and applying a clear plan that will help divide the main task into detailed subtasks. For this purpose, the work uses a functional model of the tutor's information provision process to facilitate student adaptation.

Conclusions. The tutor's information support is an important component that affects the success and efficiency of the tutor's work, as well as for the successful educational, scientific and social activities of students. The development of such an information resource for the tutor provides him with all the information about the opportunities and activities in which the student can be involved, and the student, in turn, is given the opportunity to find a mentor with whom it will be easy and simple for him to work.

Keywords: *tutoring; tutor; adaptation of students; information resource; information online assistant.*

Постановка і актуальність проблеми. Актуальність тьюторства нині зумовлена, по-перше, тим, що тьюторська технологія спрямована на задоволення освітніх потреб особистості, країни і суспільства, їх гармонізацію; по-друге, вона наочно демонструє залежність розвитку країни від результатів освіти окремих індивідів та спрямована на поліпшення цих результатів; по-третє, визначається необхідністю особистісно орієнтованої педагогічної взаємодії; по-четверте, персоніфікацією педагогічної освіти, створенням власної програми, яка здійснюється зважаючи на індивідуальні можливості; по-п'яте, потребою формування суб'єкт-суб'єктних відносин учасників педагогічного процесу, що супроводжують особистісно-професійний розвиток майбутніх фахівців. Тьютор покликаний організовувати та реалізовувати людину в професії, надаючи допомогу в розробці індивідуальної освітньої програми, тобто забезпечує успішність індивідуальних професійних спроб. Якщо мати на увазі тьютора вищої освіти, то це суб'єкт, що супроводжує особистісний і професійний розвиток здобувачів протягом усього процесу їхнього навчання в закладі вищої освіти (ЗВО).

Щоб допомогти подолати труднощі та відчутти справжнє студентське життя, потрібна допомога старших та досвідчених. Мати наставника означає завжди бути в курсі всіх подій університету, брати активну участь у всіх заходах, знайомитися з новими людьми, які допоможуть студентові розвиватися.

У сучасному світі наставником зазвичай називають тьютора, який вже став освітнім трендом. Допомога студентам в особистісному розвитку, у виявленні проблем чи переваг є вкрай важливою. Адже саме робота над помилками, розвитком особистості, пояснення цілей чи завдань покладається на тьютора, який завжди зможе знайти правильний підхід і правильне рішення. Тьютор — це той, хто допоможе знайти самого себе, виявити призначення студента, завжди скерує в правильному руслі і прагне, щоб його «підопічний» постійно розвивався та вдосконалювався.

Основними вміннями тьютора є:

- працювати з інформаційними комп'ютерними технологіями;
- аналізувати поведінку кожного студента та знайти до нього індивідуальний підхід;
- виявляти труднощі, які виникають у студента під час навчальної діяльності та сприяти їх подоланню;
- планувати та організовувати навчально-виховний процес.

До основних функцій тьютора належать:

- проведення організаційних заходів;
- організація культурно-масових заходів;
- організація професійно-орієнтованих заходів.

Створення інформаційного ресурсу для тьютора суттєво спростить пошук необхідної йому інформації та передання її здобувачам освіти. Студенти отримують відомості про гуртки, відпочинок, проживання, студентське самоврядування, технічне та навчальне забезпечення, будуть поінформовані про культурні, спортивні, наукові, навчальні можливості, які діють на базі університету. У такому ресурсі тьютор збирає всю необхідну інформацію, яка може зацікавити студента, та допомагає якомуся краще подати її, зануривши студентів до змістовного університетського життя. Окрім подання інформації, для тьютора такий ресурс буде корисний тим, що дозволить налагодити комунікацію між тьютором-наставником та студентом чи групою студентів. Використовуючи цей ресурс, тьютор має можливість ознайомитися з анкетой студента, проаналізувати її, визначити проблеми й потреби, які виникають у студента, визначити методи та способи вирішення цих проблем. Студент також має можливість за допомогою такого ресурсу обрати собі тьютора, ознайомившись із його біографією, проаналізувавши його досвід, познайомившись із тими студентами, які перебували під наставництвом певного тьютора, та зрозуміти, чи підходить відповідний тьютор студентів. Обравши одне одного, за допомогою такого ресурсу вони можуть підтримувати зв'язок, окрім використання соціальних мереж та корпоративної пошти. Актуальність такого інформаційного сервісу полягає

у спрощенні пошуку тьютора та студента, полегшує їх комунікацію, допомагає ефективному інформуванню тьюторів про зміни та події, які відбуваються в університеті, надавати повноцінну інформацію студенту для того, щоб він мав можливість одразу вирішити свою проблему. Особливо такий ресурс стане корисним для першокурсників, котрі ще не знають, як і куди звертатися зі своїм запитанням.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. У статті проаналізовано кілька праць науковців-практиків, закордонних учених і законодавчих документів, які висвітлюють актуальність та практичну необхідність тьюторства у ЗВО.

Сучасна вища освіта передбачає виділення 2/3 обсягу освітньої програми на самостійну роботу студентів. Доволі часто в студентів виникають труднощі, які призводять до того, що вони зневірюються і починають сумніватися в правильності вибору професії, свого місця в певному навчальному закладі. Тьютори допомагають студентам у процесі адаптації в ЗВО та пристосування до особливостей студентського життя, підтримують їх, скеровують у правильному руслі. Так, дослідниця Т. Литвиненко (2012) у статті «Індивідуалізація в освітньому процесі: шляхи тьюторської допомоги в приватних навчальних закладах» дає визначення поняттю «тьютор», як людини, котра забезпечує спеціальні умови для ефективного та комфортного навчального процесу та є наставником, який доводить студентам правильність їхнього вибору.

А. Бойко (2019) у статті «Інтегрований курс теорії та педагогіки: індивідуальні тьюторські завдання для студ. II–V курсів» справедливо стверджує, що основна діяльність тьютора полягає у формуванні свідомості, правильності вибору професії, керівництві навчально-методичної діяльності студентів, а також визначенні інтересів та вподобань студентів. У статті «Тьюторство як модель партнерських відносин викладач-студент», написаній в співавторстві з Н. Дем'яненко, А. Бойко (2018) зазначає, що «тьютор — це консультант (куратор), який забезпечує організацію індивідуального навчання, а також контролює організацію проведення заходів, які відбуваються на базі навчального закладу». Окрім цього, учені вважають, що тьютор є відповідальним за процес формування майбутнього фахівця.

В. Кухаренко (2019) у посібнику «Тьютор дистанційного та змішаного навчання» зазначає, що тьютор є фасилітатором, який забезпечує використання ресурсів та можливостей студентів, надає доступ до інформації, створює умови для успішної адаптації студентів до навчання, сприяє розвитку знань та вмінь студента. Науковець наголошує, що тьютор — це людина, котрій студенти довіряють, з якою діляться своїми проблемами, переживаннями, тому для того щоб якомога краще розуміти і «відчувати» студента, тьютор повинен бути порядним, співчутливим, емоційно стійким, приязним.

Н. Дем'яненко (2016) у статті «Тьюторство у вищій школі: від концептуального обґрунтування до впровадження» висловлює думку про те, що тьютор — це людина, яка визначає вподобання та вміння студентів, допомагає скласти індивідуальний навчальний план відповідно до призначеної освітньої програми, залучає студентів до участі в різноманітних заходах (наукових, культурних, спортивних, громадських), що дозволяє студентові повною мірою використовувати можливості студентського життя. Автор визначає такі обов'язки тьютора, як: керівництво освітньо-пізнавальною діяльністю студентів; визначення інтересів та вподобань студентів; координація самостійної роботи студентів; комунікація з адміністрацією університету (посередництво між студентами й структурними підрозділами університету); складання індивідуального навчального плану для студентів; визначення та вирішення проблем, які виникають у студента; інформування студентів про події та заходи, які відбуваються на базі університету.

У своїй діяльності тьютор має керуватися законами України «Про освіту», «Про вищу освіту», «Про наукову та науково-технічну діяльність», «Про Національну програму інформатизації», які регламентують усі напрями реалізації освітньої діяльності. Однак окрім знання нормативної бази, тьютору для виконання своїх функцій необхідно залучати велику кількість інформаційних ресурсів. Організація інформаційного супроводу діяльності тьютора із залученням сучасних інформаційних технологій сприятиме суттєвому підвищенню якості та ефективності його навчально-виховної роботи.

Мета статті — розроблення теоретико-методичних та організаційно-технологічних засад формування системи інформаційного забезпечення роботи тьютора.

Виклад основного матеріалу дослідження. Професійна підготовка особистості є вкрай важливим компонентом для становлення людини як справжнього професіонала своєї справи. Тому саме тьютори-наставники допоможуть скерувати особу в правильному напрямку, визначити слабкі та сильні сторони особистості. ЗВО України прагнуть працювати на рівні кращих європейських зразків. Тому запровадження тьюторів в освітню програму університету є вкрай необхідним для підвищення ефективності та продуктивності навчально-виховного процесу.

Національний університет «Львівська політехніка» — один із найстаріших навчальних закладів, який допомагає своїм студентам знайти себе, виховує справжніх лідерів своєї справи, які вміють творчо та нестандартно мислити, правильно аналізувати будь-які процеси й знаходити вихід з будь-якої ситуації. Тьютор стає посередником між студентами та працівниками усіх структурних підрозділів університету. Якщо в студента виникає проблема чи запитання, тьютор, маючи відповідний досвід, швидко допомагає йому порадою або конкретною дією. Тьютор здійснює свою діяльність

у взаємодії зі структурними підрозділами Національного університету «Львівська політехніка» (див. рисунок 1). Робота тьютора контролюється завідувачем кафедри та директором відповідного інституту.

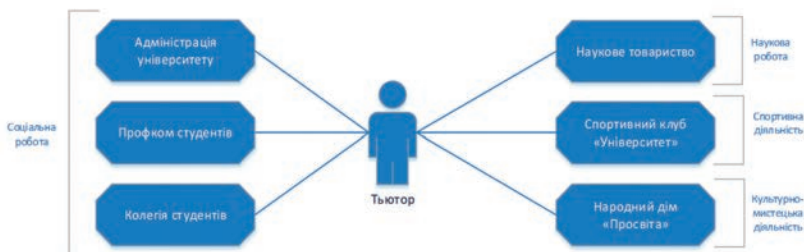

Рис. 1. Взаємозв'язок тьютора зі структурними підрозділами університету

Підтримуючи зв'язок з адміністрацією університету, тьютор своєчасно інформує студентів про новини університетського життя. Якщо студент хоче отримати в деканаті відповідну довідку чи написати заяву, тьютор скерує його у відповідний підрозділ. Зв'язок тьютора з первинною профспілковою організацією студентів та аспірантів Національного університету «Львівська політехніка» дозволяє студентові швидко й ефективно отримати відповідь на своє запитання та надає можливість студенту, завдяки тьютору, підтримувати зв'язок з адміністрацією університету. Якщо в студента виникають проблеми соціального плану, тьютор, взаємодіючи з профспілкою, допомагає студенту сформулювати запит на вирішення проблем (наприклад, студенти, які мають відповідні пільги, можуть зменшити суму оплати за навчання або ж отримувати соціальні виплати, маючи відповідні документи, які підтверджують, що студент потребує таких умов). У такому разі тьютор допомагає студентові визначити список таких документів та скерує у відповідний підрозділ для його оформлення.

Тьютор тісно взаємодіє зі студентом, для того щоб навчити його організувати індивідуальну навчальну роботу, координує студента в навчальному, науковому, культурно-мистецькому та спортивному напрямках, сприяючи його активному розвитку.

Важливим є процес взаємодії куратора групи та тьютора зі студентами. Куратор групи забезпечує виховну роботу, сприяє адаптації студента-першокурсника до нових умов і методів навчання, здійснює моніторинг навчальної та наукової діяльності студента. Тьютор, у свою чергу, сприяє формуванню сприятливої для навчання психологічної атмосфери в групі та комфортного психологічного стану студента загалом.

Викладачі формують базові знання студента, налагоджують організацію навчання та працюють відповідно до встановленої інформації, тьютори

водночас сприяють тому, щоб студент звикав до самостійності, знаходив та цікавився додатковою інформацією. У своїй роботі тьютор базується на бажаннях та вміннях студента, стимулюючи його до розвитку у багатьох напрямках. Взаємодія тьютора зі структурними підрозділами університету допомагає кращому інформуванню студента про нові події та зміни.

Тьюторами також можуть бути і студенти старших курсів, які вже мають певний досвід та навички навчання в ЗВО. Організація зустрічей, конференцій старшими курсами для студентів 1–3 курсів надає можливість обмінятися досвідом, розповісти про те, як можна вирішити ту чи іншу проблему, як взаємодіяти з викладачами, організовувати свій час для якісного навчання та участі в громадському самоврядуванні університету, у творчих та спортивних конкурсах, науковій діяльності.

Взаємодія тьютора з Науковим товариством студентів, аспірантів, докторантів і молодих вчених Національного університету «Львівська політехніка» необхідна для залучення студента до розвитку його наукових здібностей. Завдання тьютора полягає в тому, щоб: залучити студентів до наукової діяльності; розвивати навички студента під час наукових досліджень; знаходити талановитих студентів та підтримувати їх на шляху в науку; ознайомлювати молодих науковців із досвідом їх попередників; залучати студентів до участі в наукових конкурсах та конференціях, що сприяє розвитку самостійності та принципів академічної доброчесності студента; допомагати студентові в організації співпраці з іншими закладами вищої освіти; сприяти популяризації наукових праць та досліджень студента. Отримуючи від наукового товариства інформацію про проведення певного наукового заходу, тьютор передає її студентові, таким чином залучаючи його до такої діяльності, мотивуючи протече тим, що це корисно та необхідно для його розвитку. Тьютор має взаємодіяти з науковими гуртками, які діють на базі відповідного інституту, та інформувати студента про його діяльність та майбутні заходи, а також залучати студентів до участі в цих гуртках та популяризувати його діяльність.

Не менш важливим є зв'язок тьютора з Колегією студентів Національного університету «Львівська політехніка» для залучення студентів до участі в студентському самоврядуванні, волонтерських організаціях та проєктах, що дозволяє здобувачам приносити користь не лише для себе, а й для діяльності університету. Тьютор, отримуючи від Колегії інформацію про організацію того чи іншого заходу чи проєкту, надає всю необхідну інформацію студентам, для того щоб вони взяли активну участь у таких заходах.

Також важливим є процес залучення студента до культурно-мистецької діяльності університету, чому сприяє взаємодія тьютора з Народним домом «Просвіта». Їх діяльність допомагає виховати в студента духовні та культурні якості, сформувати його громадянську позицію. Завдання тьютора

полягає в тому, щоб залучати студентів до творчих гуртків (танцювальних, співочих, акторських). Інформація про списки та діяльність творчих гуртків, розклад занять вможливорює тьютору надати всю необхідну інформацію студентові, щоб він міг взяти участь у певному гуртку. Тьютор інформує студента про можливості запису до відповідного гуртка та скеровує його до керівника гуртка. Таким чином, взаємодіючи з «Просвітою», тьютор створює умови для розвитку в студента його творчих здібностей. Залучаючи студента до виступів, концертів, тьютор допомагає студентові позбутися страху перед публікою та стати впевненим у своїх можливостях та вміннях. Для інформування студентів про наявність творчих гуртків на базі університету тьютор використовує соціальні мережі з публікаціями цікавих та яскравих постів, організовує особисті зустрічі зі студентами, які необхідні для визначення проблем чи потреб студента.

Зв'язок тьютора зі Спортивним клубом «Університет» сприяє залученню студента до спортивного життя університету. Тьютор, отримуючи інформацію про відповідні секції, їх розклад та можливості, інформує студента та допомагає йому записатися до відповідного гуртка, правильно організувати свій час і загартувати студента. Організація тьютором і клубом командної роботи сприяє тому, щоб допомогти студентам в процесі соціалізації та вирішення проблем чи питань в екстремальних ситуаціях, що навчає студентів швидкому вирішенню проблем у будь-якій ситуації. Спортивний клуб «Університет» проводить спартакіади (спортивні івенти), тьютор, у свою чергу, інформує про це студентів, що дозволяє студентам брати участь у різноманітних спортивних заходах. Інформування студентства про досягнення клубу стимулює молоде покоління брати активну участь у спортивній діяльності.

Зв'язок студента з Адміністрацією студмістечка вможливорює тьюторську допомогу стосовно вирішення проблеми з влаштуванням студента в гуртожиток. Маючи відповідні дані з анкети студента, тьютор подає цю інформацію в Адміністрацію студмістечка та сприяє поселенню студента в гуртожитку. Тьютор, отримуючи відповідну інформацію від студмістечка, передає її студентові та ознайомлює його з правилами проживання в гуртожитку.

Для аналізу та відстеження напрямів роботи тьютора створено блок-схеми (інформаційна модель, функціональна модель), які ілюструють особливості організації системи тьюторства, що спрямовується на допомогу студентам у навчальній, науковій, творчій та громадській діяльності.

Для візуалізації інформаційної моделі в роботі використано Нотацію Баркера — «Вороняча лапа» (див. рисунок 2). Нотація містить 8 блоків («Тьюторство», «Тьютор», «Студент», «Група», «Соціальні проекти», «Гуртки», «Дисципліна», «Наукові заходи»).

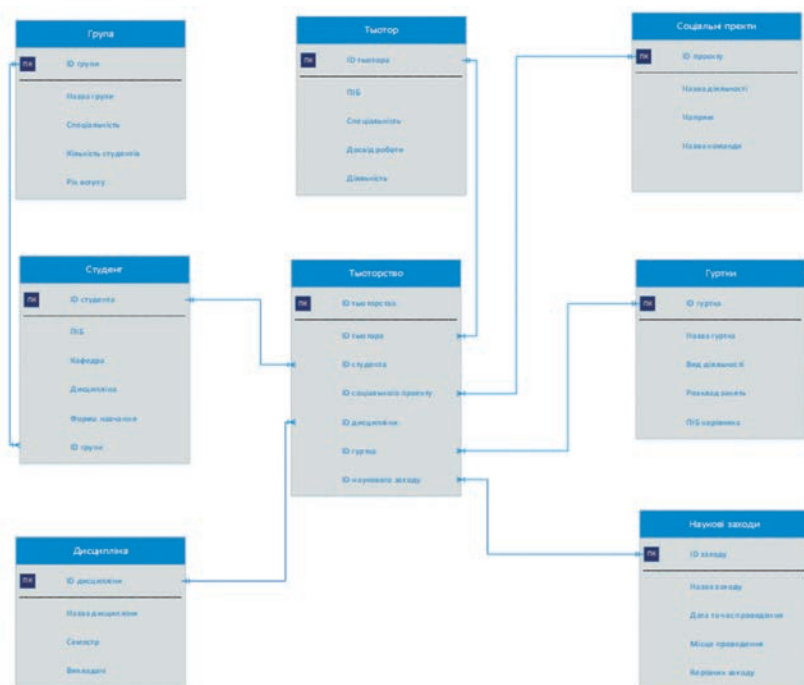

Рис. 2. Схема інформаційної моделі роботи тьютора

Поняття «Група» є означенням того, що в одній групі навчаються декілька студентів. Поняття «Тьюторство» корелюється з поняттям «Дисципліна» (кожна дисципліна має свої напрям тьюторства та напрям діяльності), а також з поняттям «Наукові заходи» (різноманітні напрями тьюторства заохочують студентів до різних напрямів наукової діяльності). «Тьюторство» мотивує студентів до навчання та розвитку в «Гуртках». «Тьюторство» організовує «Соціальні проекти» (кожен соціальний проект організовується та керується певним наставництвом). «Тьюторство» навчає «Тьютора» (тьюторство має різноманітні напрями, які готують тьюторів, котрі працюватимуть у певному напрямі). Взаємодія понять «Студент» та «Тьюторство» (студент обирає напрям тьюторства, який допоможе йому у вирішенні їх проблем чи труднощів).

Сутність «Студент» містить 6 атрибутів:

- ID студента — ідентифікатор студента;
- ПІБ — прізвище, ім'я та по-батькові студента;
- Кафедра — структурний підрозділ університету, де навчається студент;
- Дисципліна — предмети, які вивчає студент на своїй кафедрі;

- Форма навчання — вид навчання, на якому навчається студент (денна, заочна форма навчання);
- ID групи — ідентифікатор (унікальний номер) групи, на якій навчається студент.

Сутність «Група» містить 5 атрибутів:

- ID студента — ідентифікатор групи;
- Назва групи — назва (найменування групи, наприклад ДКІБ-11);
- Спеціальність — напрям, на якому навчається група студентів;
- Кількість студентів — перелік (список) студентів, які навчаються в групі;
- Рік вступу — час, коли студент почав навчатися в групі.

Сутність «Соціальні проекти» містить 4 атрибути:

- ID проекту — ідентифікатор проекту;
- Назва діяльності — назва проекту (наприклад, «Долоньки допомоги»);
- Напрямок — сфера діяльності проекту (спорт, благодійність, культура тощо);
- Назва команди — найменування команди, яка займається певним соціальним проектом (наприклад, “Dark Ducks”).

Сутність «Гуртки» містить 5 атрибутів:

- ID гуртка — ідентифікатор гуртка;
- Назва гуртка — найменування гуртка (науковий кластер “IntelliGO”);
- Вид діяльності — галузь, яку охоплює гурток (філософський гурток, науковий, лінгвістичний, спортивний, культурний гуртки тощо);
- Розклад занять — графік, який відповідає за те, щоб заняття в гуртках відбувалися у відповідні дні та години;
- ПІБ керівника — прізвище, ім’я та по-батькові керівника гуртка, який відповідає за його розвиток.

Сутність «Наукові заходи» містить 5 атрибутів:

- ID наукового заходу — ідентифікатор заходу;
- Назва заходу — найменування заходу, який відбуватиметься (наприклад, конференція ICS);
- Дата та час проведення — період, під час якого проводитиметься науковий захід;
- Місце проведення — місце, де відбуватиметься захід;
- Керівник заходу — особа, яка відповідає за організацію та проведення наукового заходу.

Сутність «Тьютор» має 5 атрибутів:

- ID тьютора — ідентифікатор тьютора-наставника;
- ПІБ — прізвище, ім’я та по-батькові тьютора;
- Спеціальність — сфера, за якою працює тьютор;

- Досвід роботи — реальні приклади роботи тьютора;
 - Діяльність — праця та зусилля роботи тьютора.
- Сутність «Тьюторство» містить 7 атрибутів:*
- ID тьюторства — унікальний номер тьюторства;
 - ID тьютора — унікальний номер тьютора;
 - ID студента — унікальний номер студента;
 - ID соціального проекту — унікальний номер проекту;
 - ID дисципліни — унікальний номер дисципліни;
 - ID гуртка — унікальний номер гуртка;
 - ID наукового заходу — унікальний номер наукового заходу.

На контекстній діаграмі (див. рисунок 3) зображено основний процес «Тьюторство» та два зовнішні блоки — «Студент» та «Тьютор».

Студент надсилає інформацію про себе у вигляді анкети, система опрацьовує ці дані й потреби студента та надсилає завдання для тьютора. Тьютор надсилає системі тьюторства інформацію про можливості для вирішення проблем студента. Система, маючи зібрану інформацію, формує рекомендації для студента.

Рис. 3. Контекстна діаграма

Для кращої візуалізації та розуміння діяльності тьютора необхідно здійснити деталізацію основного процесу на простіші процеси, які дають можливість зрозуміти, як організована робота тьютора (рис. 4).

Діаграма деталізації складається з 11 процесів (аналіз даних студента, аналіз проблеми, вибір тьютора, формування завдань для тьютора, визначення: варіантів вирішення завдань, організаційних труднощів, культурних захоплень студента, спортивних вмінь студента, його громадського погляду, наукових навичок, формування рекомендацій) та 4 сховищ даних (студент, проблеми, тьютор, завдання).

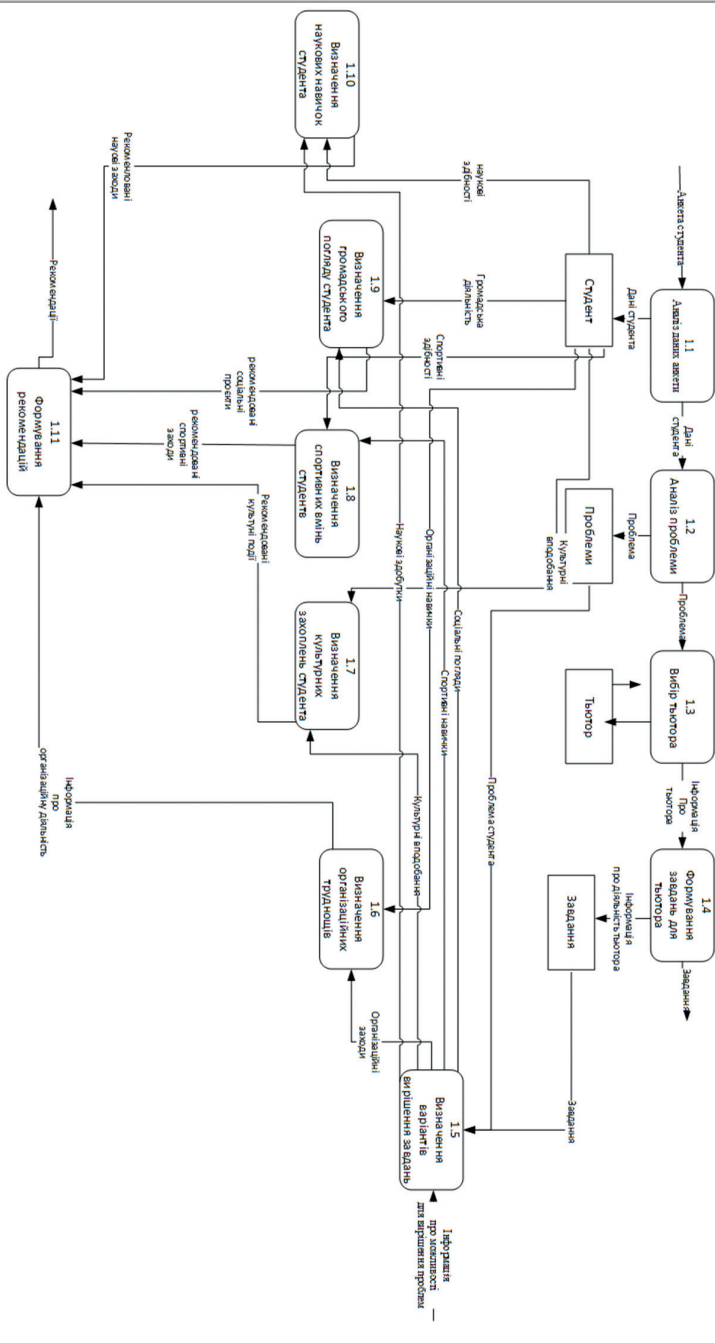

Рис. 4. Деталізована діаграма

Вхідна інформація «Анкета студента» від зовнішньої сутності «Студента». Вхідна інформація «Інформація про себе» розпочинає процес від зовнішньої сутності студента. Ця інформація надходить у процес 1.1 «Аналіз даних анкети». З процесу 1.1 інформація зберігається в сховищі даних «Студент». Зі сховища інформація надходить п'ятьма потоками в процеси 1.6–1.10. У процес 1.6 «Визначення організаційних труднощів» надходить інформація зі сховища «Студент» про організаційну діяльність тьютора. У процес 1.7 «Визначення культурних захоплень студента» надходить інформація зі сховища даних «Студент» про культурно-мистецьку діяльність тьютора. У процес 1.8 «Визначення спортивних вмінь студента» надходить інформація зі сховища даних «Студент» про спортивні захоплення студента. У процес 1.9 «Визначення громадського погляду студента» надходить інформація зі сховища даних «Студент» про громадську діяльність студента. У процес 1.10 «Визначення наукових навичок студента» зі сховища даних «Студент» надходить інформація про наукові здібності студента. Опрацьовується зібрана інформація і надходить у процес 1.2 «Аналіз проблеми», де визначається та аналізується проблема, яка виникає в студента. З процесу 1.2 в процес 1.3 «Вибір тьютора» надходить інформація про вибір тьютора відповідно до виявленої проблеми. Інформація щодо цього процесу зберігається в сховищі даних «Тьютор». Для обраного тьютора формуються завдання процес 1.4 «Формування завдань для тьютора», які повинен здійснити тьютор у своїй діяльності. Інформація з процесу 1.4 зберігається в сховищі даних «Завдання» та надходить в процес 1.5 «Визначення варіантів вирішення завдань», що містить інформацію про можливості для вирішення проблем. З процесу 1.2 інформація зберігається в сховищі даних «Проблеми» та надходить у процес 1.5. З процесу 1.5 надходить інформація в процеси 1.6–1.10. З процесу 1.5 в процес 1.6 надходить інформація про організаційні заходи. З процесу 1.5 у процес 1.7 надходить інформація про культурні вподобання. З процесу 1.5 в процес 1.8 надходить інформація про спортивні навички студента. З процесу 1.5 у процес 1.9 надходить інформація про соціальні погляди студента. З процесу 1.5 в процес 1.10 надходить інформація про наукові здобутки студента. Зібрана інформація з процесів 1.6–1.10 надходить у процес 1.11 «Формування рекомендацій».

Процес 1.11 вимагає деталізації, з метою розуміння, яких саме рекомендацій потребує студент (рис. 5).

З процесу 1.11.1 «Формування завдання наукового дослідження» надходить інформація про основні етапи наукового дослідження в процес 1.11.6 «Порівняння та вибір інформації для формування рекомендацій». З процесу 1.11.2 «Формування завдань у соціальному проекті» надходить інформація про основні завдання для участі в соціальних проектах. З процесу

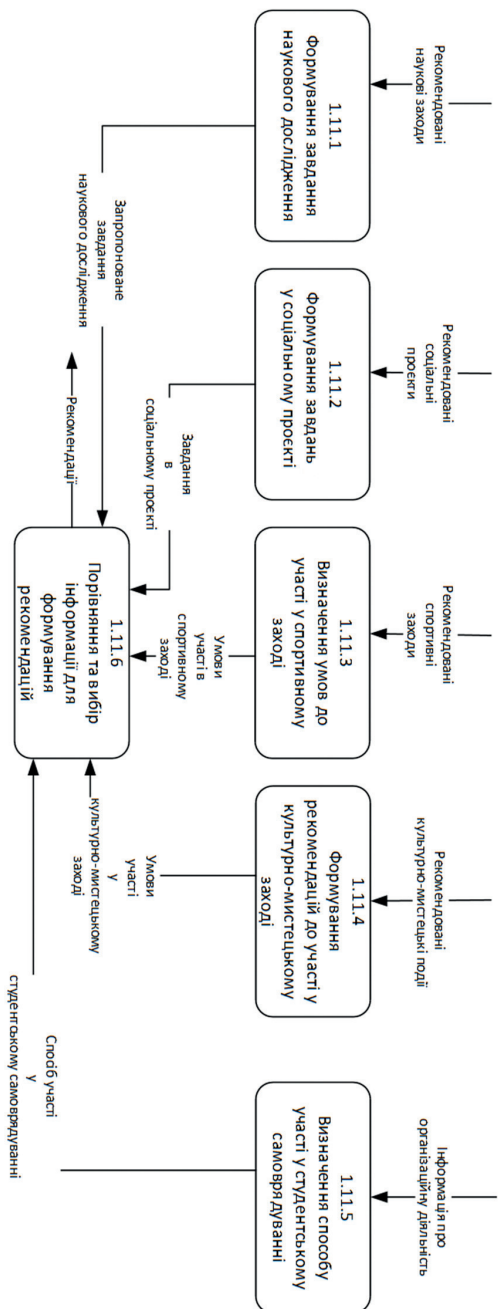

Рис. 5. Деталізація процесу «Формування рекомендацій»

1.11.3 «Визначення умов до участі у спортивному заході» надходить інформація в процес 1.11.6. З процесу 1.11.4 «Формування рекомендацій до участі в культурно-мистецькому заході» в процес 1.11.6 надходить інформація для організації та участі в культурно-мистецьких заходах. З процесу 1.11.5 «Визначення способу участі у студентському самоврядуванні» надходить інформація про умови та діяльність студентського самоврядування в процес 1.11.6.

Створення інформаційного ресурсу для тьютора значно полегшить роботу тьютора, оскільки такий ресурс міститиме всю необхідну інформацію, яку може потребувати студент. Завдяки такому ресурсу, тьютор отримує всі відомості про творчі гуртки, наукові гуртки, проекти, можливості для студентів, студентське самоврядування, інформаційні сервіси для студентів та викладачів. Окрім цього, студенти мають можливість знайти собі тьютора, ознайомившись з інформацією, поданою на сайті. Для тьюторів та студентів кафедри соціальних комунікацій та інформаційної діяльності розроблено сайт (<http://skid2021.lpnu.ua/uliana/>), який забезпечує їх всіма даними.

Інформаційний «Онлайн-Асистент тьютора» забезпечує тьютора:

- достовірною та актуальною інформацією щодо гуртків, курсів, проектів та можливостей студента;
- підтримкою структурних підрозділів університету;
- інформацією щодо процесу становлення тьюторства;
- анкетними даними студента.

Студент водночас може знайти собі тьютора, наставника, друга, ознайомившись з актуальною інформацією про нього, проаналізувавши відгуки.

Інформаційний простір тьютора забезпечує та значно полегшує процес інформування, активізує успішність його роботи й сприяє становленню майбутніх тьюторів.

Висновки та перспективи подальших досліджень. Інформаційне забезпечення тьютора є важливою складовою, яка впливає на успішність й ефективність роботи тьютора, а також для успішної навчальної, наукової та громадської діяльності студентів. Розроблення такого інформаційного ресурсу для тьютора забезпечує його всією інформацією про можливості й заходи, до яких можна залучити студента, а студенту у свою чергу надається можливість знайти собі наставника, з яким йому буде легко та просто працювати.

Етапи впровадження інформаційного ресурсу для тьютора

– Коли є запит від університету чи його структурного підрозділу для створення такого інформаційного ресурсу, розробнику необхідно мати доступ до офіційного сайту університету для отримання повної та достовірної інформації, розробити структуру сайту відповідно до діяльності установи.

Щоб сайт та інформація на ньому завжди були актуальними, важливо постійно моніторити інформацію та оновлювати її.

– Для того щоб сайт використовувався, важливо здійснити його просування серед викладачів, студентів, керівництва університету за допомогою соціальних роликів, соціальних мереж тощо.

– Важливим аспектом успішності такого сайту є заохочення (моральні та матеріальні) викладачам та тьюторам, які мають покликання до наставництва, ставати тьюторами й користуватися онлайн-асистентом у процесі своєї діяльності.

– Важливо пам'ятати, що будь-який процес має загрози, які можуть виникати в процесі впровадження та реалізації проекту тьюторства, а саме:

- нерозуміння студентами та викладачами суті та мети діяльності тьюторства (неактивність студентів);
- без заохочення та зацікавленості студентів і викладачів, тьютора та керівництва проект буде «мертвим» і не використовуватиметься (пасивність студентів та викладачів);
- байдужість керівництва університету до впровадження тьюторства в університеті та його інформаційного забезпечення.

Для того щоб інститут тьюторства та його діяльність були ефективними та не зазнавали невдач, необхідне розроблення стратегії впровадження інституту тьюторства із заохоченнями, з чітким визначенням правил роботи, оцінкою роботи тьютора з його мотивацією, матеріальним заохоченням, а також популяризацією тьюторства, демонстрацією досвіду тьюторства за кордоном, організацією навчання тьюторів для успішності їх діяльності.

Список посилань

- Альохін, М. М. (2020). Теорія та практика тьюторського супроводу соціального розвитку молодших школярів приватних закладів освіти. *Вісник Університету імені Альфреда Нобеля. Педагогіка і психологія*, 1, 8–17. http://nbuv.gov.ua/UJRN/vduer_2020_1_2
- Бойко, А. М., & Дем'яненко, Н. М. (2018). Тьюторство як модель партнерських відносин викладач-студент. *Науковий вісник Мукачівського державного університету*, 1 (7), 18–22.
- Бойко, А. М. (2011). Тьютор — якісно вища педагогічна позиція і новий простір духовно-моральної взаємодії. *Педагогічні науки: збірник наукових праць*, 4–10. http://nbuv.gov.ua/UJRN/pena_2011_2_4
- Верховна Рада України. (2015). *Закон України «Про наукову та науково-технічну діяльність» від 26 листопада 2015 року № 848-VIII*. <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/848-19#Text>.
- Верховна Рада України. (2017). *Закон України «Про освіту» від 5 вересня 2017 року № 2145-VIII*. <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2145-19#Text>.

- Верховна Рада України. (2022). *Закон України «Про вищу освіту» від 27 жовтня 2022 року № 1556-VII*. <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1556-18#Text>.
- Верховна Рада України. (2022). *Закон України «Про Національну програму інформатизації» від 01 січня 2022 р. № 74/98-ВР*. <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/74/98-%D0%B2%D1%80#Text>.
- Дем'яненко, Н. М. (2016). Тьюторство у вищій школі: від концептуального обґрунтування до впровадження. *Освіта, 13–14*, 6.
- Кухаренко, В. М. (2019). *Тьютор дистанційного та змішаного навчання: навчальний посібник для магістрів, аспірантів вищих навчальних закладів*. Міленіум.
- Литвиненко, Т. А. (2012). Індивідуалізація в освітньому процесі: шляхи тьютерської допомоги в приватних навчальних закладах. *Гуманітарний вісник Запорізької державної інженерної академії*, 50, 165–172.
- Марковець, О. В., & Ковальчук, У. Р. (2022). Інформаційний супровід діяльності тьютора у ЗВО. *80-та Студентська науково-технічна конференція: збірник тез доповідей. Секція «Інформаційна, бібліотечна та архівна справа»*, 18–20.
- Марковець, О. В., & Ковальчук, У. Р. (2022). Особливості роботи тьютора у воєнний час. *Інформація, комунікація, суспільство 2022: матеріали 11-ї Міжнародної наукової конференції ICS-2022 (Львів, 19–21 травня 2022 р.)*, 123–124.
- Марковець, О., Ковальчук, У., & Клиніна, Т. (2021). Інформаційне забезпечення адаптації студентів 1 курсу до навчання у закладах вищої освіти (на прикладі Національного університету «Львівська політехніка»). *Науковий журнал «Бібліотекознавство. Документознавство. Інформологія»*, 4.

References

- Alokhin, M. M. (2020). Theory and practice of tutoring support for the social development of junior schoolchildren in private educational institutions. *Visnyk Universytetu imeni Alfreda Nobelia. Pedahohika i psyholohiia*, 1, 8–17. http://nbuv.gov.ua/UJRN/vduer_2020_1_2. [In Ukrainian].
- Boiko, A. M., & Demianenko, N. M. (2018). Tutoring as a model of teacher-student partnership. *Naukovyi visnyk Mukachivskoho derzhavnoho universytetu*, 1 (7), 18–22. [In Ukrainian].
- Boiko, A. M. (2011). Tutor — a qualitatively higher pedagogical position and a new space of spiritual and moral interaction. *Pedahohichni nauky: collection of scientific works*, 4–10. http://nbuv.gov.ua/UJRN/pena_2011_2_4. [In Ukrainian].
- Verkhovna Rada Ukrainy. (2015). *The Law of Ukraine “On Scientific and Scientific-Technical Activity” of November 26, 2015, No. 848-VIII*. <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/848-19#Text>. [In Ukrainian].
- Verkhovna Rada Ukrainy. (2017). *The Law of Ukraine “On Education” of September 5, 2017, No. 2145-VIII*. <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2145-19#Text>. [In Ukrainian].

- Verkhovna Rada Ukrainy. (2022). *The Law of Ukraine “On Higher Education” of October 27, 2022 No. 1556-VII*. <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1556-18#Text>. [In Ukrainian].
- Verkhovna Rada of Ukraine. (2022). *The Law of Ukraine “On the National Informatization Program” of January 01, 2022, No. 74/98-VR*. <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/74/98-%D0%B2%D1%80#Text>. [In Ukrainian].
- Demianenko, N. M. (2016). Tutoring in higher education: from conceptualization to implementation. *Osvita, 13–14*, 6. [In Ukrainian].
- Kukhareno, V. M. (2019). *Tutor of distance and mixed-mode learning: a textbook for masters and postgraduate students of higher education institutions*. Milenium. [In Ukrainian].
- Lytvynenko, T. A. (2012). Individualization in the educational process: ways of tutoring in private educational institutions. *Humanitarnyi visnyk Zaporizkoi derzhavnoi inzhenernoi akademii, 50*, 165–172. [In Ukrainian].
- Markovets, O. V., & Kovalchuk, U. R. (2022). Information support of the tutor’s activity in higher education institutions. *80-a Studentska naukovotekhnichna konferentsiia: collection of abstracts. Section “Information, Library and Archival Affairs”*, 18–20. [In Ukrainian].
- Markovets, O. V., & Kovalchuk, U. R. (2022). Features of the work of a tutor in wartime. *Informatsiia, komunikatsiia, suspilstvo 2022: Proceedings of the 11th International Scientific Conference ICS-2022 (Lviv, May 19–21, 2022)*, 123–124. [In Ukrainian].
- Markovets, O., Kovalchuk, U., & Klynina, T. (2021). Information support for the adaptation of 1st year students to study in higher education institutions (on the example of Lviv Polytechnic National University). *Naukovyi zhurnal “Bibliotekoznavstvo. Dokumentoznavstvo. Informolohiia”*, 4. [In Ukrainian].

Надійшла до редколегії 07.10.2023